

Çalışma notudur. Tamamını yayınlıyorum.

Kuran'ı en iyi Kuran açıklar diyen bazılarının aynı zamanda **“kelimelerdeki çok anlamlılığa dikkat etmek, ona göre mana vermek”** gibi bir iddiaları daha var. Özellikle “salat” konulu çalışmalarda bu ayrılığa sık sık düşüyoruz.

Bu konuda ayrıca bir yazı yazmayı düşünüyorum.

Bu yazı “kelimelerdeki çok anlamlılığa dikkat etmek, ona göre mana vermek” konusu kapsamında bir yazı olsun.

Sosyal medyada şöyle bir yazı gördüm.

Çok anlamlılık her dil için bir kuraldır. Bu Türkçe için de böyledir, Arapça için de; ama bu durum Kur'an için çok daha anlamlıdır.... Nefeka(N-F-K) kelimesinin lügat manası “tünel” olup Kur'an da bu kelimeyi bu manada kullanır(6/35). Ama bu kelime 2/3'te “infak” yani Allah yolunda harcamak, infak etmek manasına gelirken, başına “el” takısını alınca yani “el-Münafikun” denilince (nifak kelimesinin ism-i failidir) Allah ve Resulüne inanmadığı halde inanmış gibi yapan/davranan yalancıları kast eden bir kelime haline gelmektedir(63/1).

Bu yazıyı görünce daha önce **“münafık”** kelimesi üzerin hiç düşünmediğimi fark ettim. Oysa biz Kuran kavramlarını tam ve doğru anlamakla mükellefiz. Ben de şimdiye kadar hiç şüphe duymadan bu kavramın “ikiyüzlü” olduğunu zannediyordum ancak bu bilgim gerçekten de zanmış. O halde bu kavramı araştırma zamanı. Anlamı ikiyüzlü ise bile delil üzerin emin olarak ilerleyelim.

Bakara 8-14 ve arasındaki ayetlerin meallerini okuduğumuzda orada “münafık” kelimesi olmamasına rağmen, çoğu mealci parantez içerisinde münafık kelimesini eklediği için münafığın “ikiyüzlü” anlamına geldiği konusunda şartlandırılmışız.

DIYANET ANSİKLOPEDİSİ MÜNAFIK MADDESİ'nden

Kur'an terminolojisinde münafık kelimesi iki farklı tipteki insan için kullanılır. İlki halis münafıklar olup bunlar, "Aslında inanmadıkları halde Allah'a ve âhiret gününe iman ettik" derler (el-Bakara 2/8).

Lütfen bana 2:8'de yanında yöresinde münafık kelimesini gösterin.

İnsanlardan öyleleri vardır ki: 'Allah'a ve ahiret gününe inandık' derler; oysa inanmış değildirlere.

Sanki Allah ayetin sonuna "işte onlar münafıklardır" demiş de böyle bir kanaat oluşturmuşlar.

Münafık kelimesi, El-Kitap'ta **NFK** kök ailesine ait bir kelime. Bu kökten "nifak" kelimesi Türkçeye "ikilik çıkarma/hizipçilik" anlamında girmiş.

Nifak; hizipçilik ise münafık da nifak (hizip) çıkarana/ hizip sahibi olması lazım ki şüpheli bir akıl için işler bu kadar kolay değil. Çünkü olumsuz anlamlı kelimeler türeyen bu kökten nasıl oluyor da "infak etmek" gibi olumlu anlamlı bir türüyor, dikkat çekici. Bu arada, ben Arapça kelime türetme kuralları ile ilgilenmiyorum. Kur'an lisanen arabîyyen'dir, Kuran'ın öğretmeni Allah'tır; el-Kitab ile öğretir. Bakalım neler öğreneceğiz.

Önce "infak" kavramına kısaca bakalım:

...verdiğimiz rızıklardan infak ederler.

...infak edin Allah yolunda...

... Allah yolunda infak edenlerin örneği...

Infak etmek kelimesinin anlamını hiç bilmesek bile, ilgili ayetleri okuduğumuzda anlamı gayet

açık bir şekilde anlıyoruz.

Şimdi ilginç bir ayet: 2:262

(Arapça) Elleżîne yunfikûne emvâlehum fî sebîli(A)llâhi ŗumme lâ yutbi'ûne mâ enfekû mennen velâ ezen(Y) lehum ecrum 'inde rabbihim velâ havfun 'aleyhim velâ hum yahzenûn(e)

Onlar ki infak ettiler mallarını Allah yolunda, SONRA lâ yutbi'ûne mâ enfekû mennen VELA ezen lehum ecrum....

Öncelikle anlaşılır olması için, bu kısmı böylece veriyorum.

Maalesef mealciler, burayı çevirirken ince bir nüansı atlamışlar. lâ yutbi'ûne mâ enfekû mennen ifadesindeki hassas noktayı meallere yansıtmamışlar. Orada geçen yutbi'ûne kelimesine tam olması gereken anlamı vermemişler.

yutbi'ûne, TBA kökü, tabi olmak , uymak demek.

Diyor ki ayet: Onlar ki infak ettiler mallarını Allah yolunda SONRA TABİ OLMADILAR NE İNFAK ETTİLERSE ONA MENNEN(başa kakarak diye çevrilmiş şimdilik kabul edelim.) VE ECİRLERİ İLE EZİYET ETMEDİLER.

İşte münafık bu! Bu sebeple NFK kök ailesine dahil. İnfak edip de infaklarına tabi olanlar. İkiyüzlülük değil!

Şimdi sizlere bu ayetten sonra içerisinde infak geçen diğer ayetleri arka arkaya veriyorum. (meal doğruluğu incelemesi yapmaksızın, maksat anlaşılıyor)

Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı halde malını gösteriş için İNFAK EDEN kimse gibi, başa kakmak ve incitmek suretiyle, yaptığınız hayırlarınızı boşa çıkarmayın. Böylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan düz kayaya benzer ki, sağanak bir yağmur isabet etmiş de onu çıplak pürüzsüz kaya haline getirivermiştir.

Bunlar kazandıklarından hiçbir şeye sahip olamazlar. Allah, kâfirleri doğru yola iletmez. Allah'ın rızasını kazanmak ve ruhlarındaki cömertliği kuvvetlendirmek için mallarını hayra İNFAK EDENLERİN durumu, bir tepede kurulmuş güzel bir bahçeye benzer ki, üzerine bol yağmur yağmış da iki kat ürün vermiştir. Bol yağmur yağmasa bile bir çisinti düşer (de yine ürün verir). Allah, yaptıklarınızı görmektedir. Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra İNFAK EDİN. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Biliniz ki Allah zengindir, övgüye lâyıktır.

Bu ayetlerden açıkça görüyoruz ki İNFAK kazanımı bir başkasına vermek/ulaştırmak/yararına sunmak demek ancak bu durumun KÖTÜYE KULLANILMASI da mümkün.

İşte münafık da bu fiili işleyenlerle ilgili olmalı.

Devam edelim. Şu “nifak” kelimesine bakalım. Kuran'da 2 kez geçiyor ve Tevbe suresinde ikisi de...

Tevbe 77'yi şöyle meallendirmişler:

Nihayet, Allah'a verdikleri sözden döndüklerinden ve yalan söylediklerinden dolayı Allah, kendisiyle karşılaşacakları güne kadar onların kalbine nifak (iki yüzlülük) soktu.

Öncesine bakalım, meseleyi anlayalım.

9:75 Onlardan kimi de: 'Andolsun, eğer bize bol ihsanından verirse gerçekten sadaka vereceğiz ve salihlerden olacağız' diye Allah'a ahdetmiştir.

9:76 Onlara kendi bol ihsanından verince ise, onunla cimrilik yaptılar ve yüz çevirdiler; onlar böyle sırt dönenlerdir.

Gördünüz mü, konu yine İNFAK ile ilgili. Allah onlara RIZIK veriyor; fakat onlar İNFAK etmiyor. Bu kişiler İNFAK EDEBİLME GÜCÜNE SAHİP bir grup.

Yani 77'deki "Allah onların kalbine NİFAK" soku (tam doğru meal değil) ifadesindeki NİFAK ne ikiyüzlülük ne de hizipçilik. Bunlar sözlüklerde sonradan kazanılmış anlamlar olabilir ya da Araplar'ın galat-ı meşhur'u olabilir. (artık doğru sayılan, doğru kabul edilen yaygın yanlış) Bunlarla ilgilenmiyoruz çünkü ayetleri dikkatli bir şekilde düşünerek okuyunca kavram kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Tevbe 97'de nifak kavramı tekrar geçecek oraya kadar okuyun, mevzu hala aynı. İnfak ile ilgili.

9:97 El-e'râbu eşeddu kufran venifâkan veeccderu ellâ ya'lemû hudûde mâ enzela(A)llâhu 'alâ rasûlih(i)(k) va(A)llâhu 'alîmun hakîm(un)

Orada açık açık yazan "el-arap" kelimesine "bedevi" diyen mealcilere olan güveninizi lütfen tekrar gözden geçirin!

9:97 El-e'râbu küfürde ve nifakta daha şiddetlidir. Allah'ın elçisine indirdiği sınırları bilmemeye de onlar daha 'yatkın ve elverişlidir.' Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Özetle, şunu öğreniyoruz ki Kuran okurken NFK kökü geçen her yerde aklınıza İNFAK ile ilgili meseleler gelsin. Ki ayetler kalbinizde yerli yerine otursun.

Bakın "Münafikun" Suresi 7. Ayette ne diyor:

Onlar ki: 'Allah'ın Resûlü yanında bulunanlara hiç bir infak (harcama)da bulunmayın, sonunda dağılıp gitsinler,' derler. Oysa göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır. Ancak münafıklar kavramıyorlar.

Bakın "Münafikun" Suresi 9. Ayette ne diyor:

Ey iman edenler, ne mallarınız ne çocuklarınız sizi Allah'ı zikretmekten 'tutkuya kaptırarak-alıkoymasın'; kim böyle yaparsa, artık onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir.

Gördüğünüz gibi nerede bir münafık kelimesi var, önünü ardını okuyun oralarda bir yerlerde bir de infak mevzusu var.

Özetle Kuran'da NFK kökü, hep birbiriyle ilgili terimler üretmiştir. Konu hep infak etmek ile ilgilidir.

Not: 6:35 ayetinde geçen kelimeye "tünel" demişler. Mevcut mealin garipliği ortada:

Onların yüz çevirmeleri sana ağır geldiyse, haydi yapabilirsen EL-ARZ' bir tünel (nefegan) açıp veya göğe bir merdiven (SÜLLEMEN) dayayıp onlara bir mucize getirmeye çalış! Allah dileseydi onların hepsini hidayet üzere toplardı. Sakın bilgisizlerden olma!

Ayette "merdiven" diye çevirdikleri kelimenin kökünün "SLM" olması yanlış meal olduğunu anlamam için yetti de arttı.

Onların yüz çevirmeleri ağır geldiyse ne ilişkisi var yere tünel açmak ya da göğe merdiven dayamanın konuyla? Muhakkak bu ayetteki nefegan'da yine NFK kök anlamı ile ilgili ancak konuyu uzatmamak adına yazıyı burada kesiyorum. El-arz, ve SEMA kavramları oturduğunda bu ayete dönüş yapmayı umuyorum.

Not: Nisa suresi infak etmek kapsamlı ayetlerle başlıyor. Daha sonra münafık kelimesi geçiyor. Bu ayetteki infak-münafık kullanımlarının özellikle incelenmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü değişik açılımlar çıkacak; ancak sonra. Çünkü bu ayette emin olmam gereken daha öncelikli kavramlar var. Nisa ve Rical gibi. Ricaller Nisalara infak ediyor. Peki ama neyi?

Nisâ / 34	أَنْفَقُوا : enfekû	infak ederler	they spend	Fiil + Zamir
Nisâ / 38	يُنْفِقُونَ : yunfikûne	verirler	spend	Fiil + Zamir
Nisâ / 39	وَأَنْفَقُوا : ve enfekû	ve harcasalardı	and spent	Bağlaç + Fiil + Zamir
Nisâ / 61	الْمُنَافِقِينَ : 1-munâfikîne	o ikiyüzlülerin	the hypocrites	İsim
Nisâ / 88	الْمُنَافِقِينَ : 1-munâfikîne	münafıklar	the hypocrites (that)	İsim
Nisâ / 138	الْمُنَافِقِينَ : 1-munâfikîne	Münafıklara	(to) the hypocrites	İsim
Nisâ / 140	الْمُنَافِقِينَ : 1-munâfikîne	iki yüzlüleri	the hypocrites	İsim
Nisâ / 142	الْمُنَافِقِينَ : 1-munâfikîne	iki yüzlüler	the hypocrites	İsim
Nisâ / 145	الْمُنَافِقِينَ : 1-munâfikîne	iki yüzlüler	the hypocrites	İsim